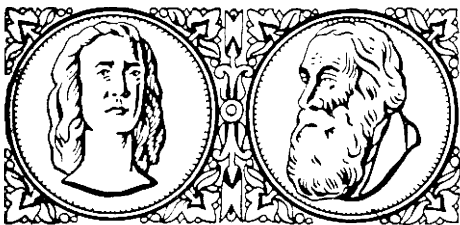

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A MAGYAR VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET
ÉBRESZTÉSÉRE KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

ALAPITOTTA: DR. BOROS GYÖRGY

A KAPERNÁUMI

százados jutott eszünkbe, amikor a Székelyhadosztály vezérkari főnökének, Kozma Ferenc százados atyámfjának hozzánk intézett levelét olvastuk. Jézus vallomása szerint egy egész országban nem talált akkora hitet, mint abban a katonában, abban a századosban, ki szenvedő szolgálja meggyógyítására hívta a Mestert. Járultak elébe mások is, magas méltóságok, vagy alázatos, hívő emberek, számára azonban ritka volt a pillanat, amikor egy kemény katona vértetével elébe járul, s nem a maga, hanem önzetlenül más részére kér támogatást.

Százados úr! Te harcoló katonáid, magyar véreink részére kérsz lelki segítséget. Betűt, s a betűn át vallásunk lelkét, bizó, vigasztaló hitét, az együttérzésnek tiszta hangját kéred. Akarod, hogy az otthon megtartó ereje a Kárpátok lejtőin felgyűlő táboriüzek hangulatába belevegyülve — egybekapcsolja a harcbaninduló honvédek azokkal, kik itthon imádkoznak s dolgoznak érte. Hidd el őszinte büszkeséggel tölt el bennünket, hogy Ti odakint a poklok sötét kínjai között is Istenre gondoltatok s lelketekből a halál, a vér és a fájdalom meg-megújuló tusája imádságot sajtol. Szent megnyugvás költözik belénk, hogy Ti Bibliát s egyházi újságot akartok. Biztatás számunkra, hogy ott, hol veletek szemben templomot romboló, Istengúnyoló, imádság helyett káromlást ontó hordák állanak, ott a magyar lélek vallásos tisztasága áldottabb eszmények édes nyúga alatt ölel magához minden itthoni értéket és emléket.

Boldogan küldjük el nektek törekény írásaink halványerejű vallomásait, de attól félünk, erőtelenekek fogjátok találni azokat. Amint írod — szerte e hazában nagyon sok olyan megnyilvánulás van még, amelyekből azt lehet kiolvasni, hogy sokan nem döbrentek még rá arra, hogy milyen irtózatoss nagy kér-

KERESZTÉNY VAGY KERESZTYÉN?

Látszólagosan „betűharc“ dúl a két kifejezés hitvallói között, holott a különbség éles és lényegbevágó. A látszólagos különbség a magyar nyelv kifejező készségének gazdagságára vezethető vissza s nyelvtudósok kötelessége lenne kideríteni, hogy nyelvtani szempontból melyik kifejezés ősi és helyesebb: a keresztény-e vagy a keresztyén!? A lényegbevágó kérdés már teológiai s így a mi reszortunkba tartozik.

A „keresztény“ elnevezést a róm. katolikusok és unitáriusok használják, míg a „keresztyén“-t az evangélikusok és reformátusok. Feltűnhetik valakinek, hogy mi, akik történelmileg a protestánsok nagy családjába tartozunk még az egyetemes nevezetre vonatkozólag sem követjük őket, helyesebben nem osztjuk a felfogásukat, hogy miért nem, annak meg van a maga tiszta, igaz értelme.

A „keresztyén“ szó róm. katolikus felfogás szerint Krisztus keresztjének a tényére mutat s azt jelenti, hogy e kereszt nélkül nincs megváltás és nincs üdvözülés. A kereszt tehát az egyetlen, a központi szimbólum, jelképe annak a ténynek, mely szerint Krisztus, Istennek egyszülött fia leszállt az égből, hogy a bűnös embert vére árán megváltssa. Az ő ártatlan halálán átragyog a kereszt ténye, egy jel, amelyben a monda szerint nemcsak Nagy Constantin győzött, hanem minden igaz hívő győz a bűn hatalma felett s ez által elnyeri a túlvilági élet, üdvözölt élet jutalmát. Ezért látunk keresztet minden katolikus templom tornyán, katolikus házak tetején, iskolák, középületek helyiségeiben, emlékműben, nyakláncban, ezért vet keresztet az imádkozó katolikus tiszta áhitatból, vagy babonásan a kísértetekkel való harcában. A kereszt terjesztése „érdemszerzés“ s innen ered sok kellemetlen küzdelemünk az elfogult fanatikusokkal, amikor állami középületeinket vagy állami iskolába járó gyermekeinket erőszakkal elárasztják keresztrel vagy keresztvetéssel; mondván, hogy ártatlan és jelentéktelen eljárásról van szó, holott minden ilyen erőszakoskodás egy-egy mérsékeltebb inkvizícióra emlékeztet.

Unitárius szemszögből nézve a kereszt nem a megváltás jelképe, hanem inkább az élet terhe. Minden éltnék meg van a maga keresztje. Jézus mondotta: „Valaki én utánam akar jönni, tagadja meg magát s vegye fel az ő keresztjét...“ Ez a teher azonban jézusi értelemben véve nemcsak súlyos, hanem gyönyörűség is. Az anyaságnak is van terhe, valamint a hazafiságnak. De kérdezz meg egy mély szívű asszonyt vagy egy zágoni Mikes Kelemenhez hasonló sóvárgó lelket, mennyiért cserélné fel az anyaságát vagy a hazafiságát!? A kereszt-ténye Jézus életében és halálában egyképpen jelentőséget nyer s jelentősége az, hogy Jézus, a názáreti ácsmester fia kereszteljes életet élt és keresztalált halt az igazságért. Jézus élete jelentőségesebb volt az ő keresztjénél, amint-hogy mindannyiunk élete több, mint az élet keresztje, mert ahol ez megfordítva áll, ott az élet összeroskad, s az ácsmester fiának élete arra int, hogy vállainkon a keresztrel legyünk méltók őhozzá, hiszen ő az út, igazság, élet. A mi hitünkben tehát nincs megváltó szerepe a keresztnek, a kereszt inkább pecsét, pecsétje annak a szent hitnek, meggyőződésnek és akaratnak, hogy mi a Jézushoz hasonló életet akarunk élni. A „keresz-

dések kerültek kockára ezekben a súlyos időkben. Sokan nem tudják még igazán értékelni azt a sorozatos hősi dicsőséget, melyet Ti a Székelyhadosztály legénységével arattok, drága nemzetünk önfeláldozó védelmében. Félünk attól, hogy a sűrűbb érintkezésben megérzitek, hogy azok, kik itthol kaptunk ez időszerint beosztást, azok gyengébb, szétesőbb lelkitartalommal állanak, mint Ti odakint, kit elsősorban testi erőtök megsegítésével tartjátok az ezeréves ősi határ harci vonalát. Aggódalommal gondolunk arra, hogy a sorokból, vagy sorok mögül meglátjátok az üres templomokat, a lélek nélküli imádság mozdulatait, vagy azt, hogy egy „zavarórepülés“ olykor elégséges arra, hogy lemondjuk templombavezető útunkat. Nem szeretnők, ha megtudnátok, hogy míg odakint egységes akarattal, haláltmegvető bátorsággal éjjel és nappal véres virrasztással vagytok — addig mi itthon apró vitákkal — részekre szakadva nem vagyunk képesek felismerni az egyetlen helyes utat, s nem tudjuk teljes erőnkkel támogatni nagy harcaitokat.

Eppen ezért ne vegyétek rossz néven, hogy a Veletek való érintkezést azért fogjuk szorosabbra venni, hogy Ti segítséget rajtunk. Azért, hogy gyáva, reménytelen életünk, szétomló, minden kis hírre, kétségeskedő lelkiünk bízó életeket érintésére megépüljön és határozottabbá váljék. Megkeresünk Titeket, hogy apró áldozatoktól húzódozó, újra, meg újra zúgolódozó magatartásunkat elöntse a pír, ha benneteket a hazáért, az otthonért, érettünk hősi lendülettel, önfeledten a halál tüzei felé menetelni látunk. Meg vagyunk győződve, hogy Ti véditek meg hazánkat, s Ti adjátok vissza belső, itthoni életünk bízó hitét és cselekvésre indító reménységét is. Ezért szorosabban mellétek állunk és igyekeznünk fogunk minden mozdulatokra éberén figyelni.

Köszöntjük harcoló bajtársainkat, atyánkfiait s a többieket mind — többször fogunk imádkozni érettük és érett ed ősi unitárius család fiáért, akiért külön is büszkéek vagyunk.

A. J. dr.

— Szeptember 1. —

Ködös nyárvégi reggel...

Kínézel bús szemekkel,

s valahol künn a fák közt —

s valahol benn szívedben

jelentkezik szeptember...

NAGY FERENC

tény“ elnevezés unitárius értelmezés szerint nem a Krisztus keresztségének hatalmát, illetve annak tényét domborítja ki, hanem arra a lelki közösségre utal, amelyben a tagok Jézus tiszta tanítását elfogadják s az ő példája szerint kívánnak élni. Mondanunk sem kell, hogy mi a keresztség lényegét, amint azt egy megelőző cikkünkben kifejtettük, nem az ú. n. keresztyén hagyományban, hanem Jézus tiszta tanításaiban s az ő igaz emberi életében látjuk.

A „keresztyén“ nevezet a latin „Cristianus“, „Krisztus-követő“ magyar megfelelője. Az általunk ismert európai nyelvek szintén a „Cristianus“ latin formából származtatják a keresztyén nevezetüket. Teológiaiilag szólva helyesen járnak el a reformátusok és lutheránusok, amikor Krisztuskövetőknek vallják magukat. Ők valóban elfogadták a dogmák Krisztusát, ki Istennek egyszülött fia, a Szentháromságnak egyik tagja, az Anyaszentegyháznak feje, aki ugyancsak vérével váltotta meg az ősbűnben szenvedő embert, hogy méltó lehessen Isten ingyen kegyelmére. Az ő lelki megújulásuk ebben a Krisztusban van s ők ennek a követői.

De hogy a latin cristianus szót miért kellett a magyar keresztyénre fordítani, ehhez már nem találjuk meg könnyen a helyeslő feleletet. Mert-hogy a latin Sebastióból magyar Sebestyén lett, pari passu, nem magyaráz meg mindent. Így tehát az a szerény érzésünk, hogy a disztinkció kedvéért bizonyos erőszak történt magán a magyar nyelven.

Visszatérve a teológiához, mi, unitáriusok nem Krisztust vállaljuk és követjük, hanem Jézust. Krisztus — magyarul úr, fölönt, stb. — a fogalom Pál apostoltól a niceai zsinatig több évszázados teológiai spekuláció szüleménye, — áthidalhatatlan messzeségben áll az Evangéliumok nemesen egyszerű, de fenséges emberideáljától, Jézustól. S éppen azért, ha a „keresztyén“ kifejezést nyelvtanilag helyesnek tartanók, teológiai értelmét úgy sem fogadhatnók el.

Összegezve az elmondottakat: a róm. katolikusok „keresztyén“ nevezeten a keresztség megváltó tényét értik, szerintük keresztyén az, aki ebben hisz. Reformátusok, lutheránusok „keresztyének“-nek; Krisztuskövetők s felfogásukban épp olyan kizárólagosak, mint a katolikusok, mondván, hogy aki nem Krisztus-követő, az nem keresztyén. Az unitáriusok egyetemesebb alapon állva s megértőbb álláspontot képviselve „keresztyén“-nek neveznek minden embert, aki e lelki közösségbe tartozik, amelyben a tagok Jézus tiszta tanításait elfogadják s azok szerint kívánnak élni.

Simén Dániel.

Komjátszegi menekült atyánkfiai arató kalákát rendeztek Mezei Sándor kicsi birtokán a feleki oldalon.

„EGY ISTENÜNK, EGY MAGYAR HAZÁNK“

CSELEKVŐ UNITÁRIZMUS

Mi a cselekvő unitárius ember hivatása? Röviden: a Jézus parancsolatai szerint, a Jézus szellemében való élet. A cselekvő unitárius ember szereti Istent. Imádkozik, dolgozik, hisz és remél. Buzgón látogatja az Isten házáat. Nem csupán azért, mert ez így illik, így szokás, hanem azért, mert érzi, hogy a gyarló, múlandó embernek időnként komoly, őszinte, alázatos beszéde kell hogy legyen a világot és emberi életet kormányzó és azok felett ítélkező örökkévaló Istennel, a szerető, gondviselő Atyával. A cselekvő unitárius ember szereti ezt a földi életet. Itt, a földön akarja lelkében megépíteni az Isten országát. A cselekvő unitárius ember úgy cselekszik másokkal, mint önmagával. Másszóval szereti felebarátját, mint önmagát.

A cselekvő unitárius ember türelmes, de semmi körülmények között nem adja fel azt, ami az övé, főképpen nem teszi alkú tárgyává ősei hitét és saját meggyőződését. Öntudatos unitárius életet él. Tudja, hogy miért unitárius, tudja, hogy mint hívó unitárius ember juthat legközelebb a názáreti Jézushoz. Reverzalist nem ad, mert nem adhat. Egyszerűen nem engedi öntudatos unitárius volta. Hitéhez meggyőződésből, rendületlenül ragaszkodik. Nem csupán azért, mert a konfirmálás ünnepi óráiban ezt fogadta és ezt a fogadást meg nem szegheti, hanem azért is, mert érzi, hogy igazi unitárius ember másként nem is tehet. Ezt különösen hangsúlyoznunk kell szórványainkban és azokban a gyülekezeteinkben, ahol vegyes a lakosság vallási megoszlása és ahol éppen ezért fokozott erővel kell védelmezni az unitárius hitet és örökölni annak megmaradása felett.

A cselekvő unitárius ember rendületlenül hiszi, hogy nincs messze az az idő, amikor — amit közel 400 évvel ezelőtt országgyűlési törvény biztosított — a szabad vallásválasztás joga magyar nemzeti életünkben a gyakorlati életben is megvalósul. El kell jönnie annak az időnek és az idő már nem lehet messze, amikor, aki unitárius gondolkodású és unitárius szellemben él, unitáriussá lesz a valóságban is. Hány ezer esetben hallunk magyar embereket úgy nyilatkozni, hogy ők lélekben unitáriusok, de ténylegesen más felekezetűek maradnak. Nekünk nem tiszteletbeli unitáriusokra van szükségünk. Minden lehető el kell követnünk annak érdekében, hogy aki lélekben, meggyőződésében, életfelfogásában unitárius, az vonja le az abból folyó egyenes következtetéseket és a valóságban is legyen unitáriussá, gyülekezetünk rendszeres tagjává.

— K. L. dr.

HITVALLÁS

Múlt számunkban röviden hírt adtunk arról, hogy dr. Osváth Gábor, Cegléd megyei város főpolgármestere lett. Édes apja, Osváth Gábor kiváló törvénytudó, törvényt betartó és betartató esperes volt. Nagyatyja Osváth Márton, kobátfalvi körjegyző volt, nemcsak kiváló közigazgatási ember, hanem 9 községből álló körének valóban gazdasági, jogi, erkölcsi és társadalmi vezetője. Innen örökölte dr. Osváth Gábor azt a közigazgatási érzéket, amely hódmezővásárhelyi 21 éves közigazgatási pályáján oly nagy tiszteletet és elismerést szerzett neki. Beiktatása napján Cegléd, Kossuth városa, nagy szeretettel s bizalommal fogadta. Beiktatásán Osváth Gábor dr. polgármester, a következő szavakat mondotta többek között: „Mikor Cegléd megyei város polgármesteri székében tollat vettem a kezembe, annak első betűjét is jó Anyámhoz intéztem, s általa küldtem egy szál virágot a drága jó Apám sírjára, mert úgy éreztem, hogy csak akkor tudom azzal a szeretettel hirdetni és az igazságot megrögzíteni, ha első gondolatom és köszöntésem azoknak szól, akiknek Isten után köszönhetem létemet, s akik Isten és emberek iránti szeretetet csepegtették lelkembe és igaz magyar kötelességtudásra neveltek. Azt tartom, nincs a földnek nagyobb terhe a hálátlan gyermeknél, mert az nem tud kiegyensúlyozott lenni önmagával.“

(b. p.)

V I T É Z E I N K

Vitéz Gyarmathy Lajos tüzérfőhadnagy, 1894 március 17-én Jászékelyen született földműves fiúként. Iskoláit Székelykereszten és Székelyudvarhelyen végezte. 1914-ben vonult be katonának s a tiszti vizsga letétele után elsőszőr az orosz, később az olasz harctéren teljesített szolgálatot, mint ütegének állandó földerítő tisztje. Vitéz magatar-

elismeréseként, a nagyvezüst vitézségi éremmel, később a signum laudisszal a kardokkal, majd 1917-ben, az előnyomuláshoz szerzett kiválóan merész földerítésért, amikor saját járőreinket megelőzve elsőként hatolt be az ellenség állásaihoz és onnan visszatérve, értékes jelentéseket hozott. Ennek a fegyverténynek elismeréseképpen a harmadosztályú katonai érdemkeresztet a kardokkal jutatta neki a császár.

Gyarmathy Lajos a megszállás alatt otthon, falujában gazdálkodott, s fejtett ki egyházi és kulturális téren nagyértékű munkát. Népe sorsán aggódó lelke mindig azért a szabad magyar életért küzdött, aminek eljövételét otthon, falujában, még olyan sokan várják, s aminek megvalósulásáért ő most is, mint hűséges katonatiszt harcol.

Vitéz Szathmáry Márton szakaszvezető Sinfalván 1890-ben született, szülei földművesek voltak. Katonaleletét 1911-ben kezdte. Ekkor Hercegovinába vonult be a vartüzérekhez. A nagy világháború kitörésekor már, mint tizedes került a szerb frontra. 1915 október hetedikén géppuskával átkelt a Száván s nagy golyózápor ellenére, teljesítette a parancsot. Ekkor szakaszvezetővé léptették elő. Amikor később, egy komitácsi bandát leplezett le, a kiséző vitézségi érmet kapta. 1916-ban oroszfrontra került, hol egy támadás alkalmával, saját felelősségére szakaszát rohamra vezette s eredménnyel zárta a kilátástalannak látszó hadmozdulatot, csapatát egy gyűrűből kisegítette. Ezért a teljesítményért a gyalogezred parancsnoka az első vitézségi érmet neki adta. Később oroszfogságba került, hol keserves körülmények között, tizennyolc hónapot töltött.

Az összeomlás után haza került falujába, s régi mesterségét folytatta, kosárfonó lett. Becsületesen és szorgalmasan élt, egy pillanatig sem szünve meg bízta barátait és övéit, hogy lesz még feltámadás. A felszabadulás után Kolozsvárra került. Iparát itt folytatja. Tevékeny részt vett a kolozsvári tűzharcosok megszervezésében.

NAGYBÁNYA

Nagybánya sz. kir. megyei város Szatmár vármegyéhez tartozik. Szatmárnémeti felől a Szamos folyó mentén

A gyülekezet többször kirándul a birtokra.

a hegyek felé nyúló alföld már elmarad az egyre dombosodó vidéken, mielőtt Nagybányát elérné, de a várost övező hegyekről szép kilátás nyílik a lankás déli oldalra. A várost észak felől a Kereszt-hegy és Virág-hegy ékesíti, a vidék jellegzetes kúp-alakú hegy képződésével. Távolabb a háttérben van a Rozsály, mely a fernezelyi völgyön át küldi örökké szél-fúvását a városba, míg még távolabb a Gutin-hegység majdnem egész éven át havas csúcsai tekintenek hideg komolysággal a városra.

Nagybányát valamikor várfalak övezték, védve aranybányáit, pénzverdéjét s gazdag polgárait. A vár nyomai ma is felismerhetők várfalmaradványokban, az utcáknak a várfalvonulathoz való alkalmazkodásában s a még ma is fennálló kisebb-nagyobb tornyokban. A Szent István nevet viselő évszázados torony a város egyik legértékesebb festői szépsége.

A szépségnek klasszikus megjelenési formái, olaszthon különleges ég-kékjét az országban egyedül képviselő nagybányai égbolt s ezen szépségeknek Thorma János, Réti István, Ferenczi Károly, Hollósi Simon stb. neves magyar festőművészek ecsetje nyomán való megjelenése tették a várost magyar Barbizonná s egyben a magyar festő művészet világ-hírneve kisugárzása központjává.

A városban a lutheri reformáció jelent meg elsőnek, közvetlenül a németországi elterjedés után, úgy, hogy 1547-ben már lutheránus szervezkedés indul meg itt, mely hamarosan az egész vá-

ros lakosságát magába öleli. Az 1560-as években már református egyház létezéséről vannak feljegyzések. Ez a magyar, az előbbi a még el nem magyarosodott német lakosságot számlálja tagjai sorában. Az ellenreformáció során a protestánsok sokat szenvedtek, papjaikat elűzték, sokáig pap nélkül voltak.

Ma a város lakói közül kb. 9.000 róm. kath., 6.500 gör. kath. 4.000 református, 250 ev. lutheránus és 172 unitárius van.

A Nagybányai Unitárius Szórványegyházközség a bécsi döntés eredményeként jött létre. 1940. aug. 30 előtt alig 6–8 unitárius élt a városban, mely szám azonban a döntés után rohamosan emelkedni kezd. A megszállás alatt maradt déli részről sok menekült telepedik le a városban és annak környékén, mert a gyorsan fejlődő iparvidék biztos megélhetést nyújt nekik. E menekültek közt sokan vannak híveink is.

Az unitárius matiné után a kert fái között uzsonnáznak a rendezők.

1941. jan. 18-án a hívek leányegyházközségi alakuló közgyűlést tartanak, melynek előkészítésében Erdős Mihály ügyvéd, tordai kántorunk fia, Kovács Dezső városi mérnöki hivatali tisztviselő és Suka Sándor volt lupényi egyh. közs. gondnok fáradoztak legtöbbször. Ők hívják fel Egyházi Központunk figyelmét a nagybányai unitárius hívek lelki gondozására. Teológiai Akadémiánk tanárai és hallgatói többször szállnak ki ezután istentisztelet tartásra. Az egyházközség tényleges megalakulása 1942. április 5-én volt, amikor a (bukaresti) unitárius egyházközség megszűnése után hazatérő Lőrinczy Géza teol. magántanár, püspöki megbízás alapján, a hivatalos alakuló gyűlést megejtette. Az akkori 60–70 lélekszám időközben

újabb menekülteknek a városban való elhelyezése útján 170-re emelkedett. A magyar szórványmunka jelentőségének felismerése lehetővé tette az államsegély elnyerését s az első időben megnyilvánuló hideg közöny, sőt egy — időközben menesztett — városvezető ellenséges magatartása folytán megindult hideg magatartás is felengedett egyházközségünkkel szemben s lelkesünk kitartó munkája nyomán megindult az egyházközségi élet. A város 1943. októberében templom és papilak céljára egy 280 négyszög öl területű telket (a városnak egy kis terét) adományozta az egyházközségnek s az egyházközséget városi költségvetés útján is támogatásába vette. A Földművelésügyi Minisztérium 1944. júliusában egy 13 holdnyi gyümölcsös és szántóból álló ingatlant adott a szokásos fizetési feltételek mellett nagybányai egyházközségünknek, mely így lassankint anyagilag is megerősödik. Az új „birtok”-ot a hívek nagy szeretettel fogják körül.

A nagybányai központhoz, mint anyagegyházközséghez tartoznak a szatmári, máramarosszigeti- és felsőbányai leányegyházközségek, valamint több mint 30 szórvány. Az egyházközség lélekszáma az egész területen meghaladja az öt-százat.

A lelkes igen sokat fáradozik azért, hogy a nagy szórványterületen ébrentartsa az egyház iránti ragaszkodást s a tiszta vallásos buzgóságot. A maga részéről közvetlenül bekapcsolódott a város kulturális életének munkájába s ezáltal is szolgálatot tesz annak a keresztény gondolatnak, mely egyúttal hűséges nemzetszolgálat.

A bányász gyülekezet sokat imádkozik és sokszor énekel.

A KÁNAI MENYEGZŐ IGAZSÁGA

Örökkévaló Istenünk, szerető édes Atyánk! Jöjj közel hozzánk, míg a Te dolgaidról gondolkozva, magunkat erősítjük. Add reánk áldásodat s lelkednek bizalmat, hitet és reménységet sugárzó szépségét, hogy nehéz időkben jó munkásai lehessünk Országodnak. Ámen.

Elolvasandó: János ev. II:1—11.

A kánai menyegző némelyek számára való történet, másokéra tanító példázat. Akik való történetnek hiszik: igazi csodát látnak benne; akik példázatszerűen fogadják: csodás igazságot merítenek belőle. Keressük meg, unitárius módon, a kánai menyegző igazságát. Lássuk, mit nyújt gondolatainknak ez a példázattá szépülő történet.

A kánai menyegzőről első sorban az juthat eszünkbe, hogy a mi életünk is olyan menyegzőnek látszik, amelyről elfogyott a bor. A menyegző helyett itt kifejezőbb a lakodalom szó, s mi, az élet lakodalmának vendégeként ezeréves gyakorlattal ürítettük a felszínes, könnyedséget hazudó, eltévedt álmainkban uralkodó élet poharait s beleéltük magunkat abba, hogy gyengébben-jobban, de mindig ki fog szolgálni minket... S hogy elfogyott a bor, először hinni sem akartuk, azután a mindenéből kielt házigazdát: az életet szídtuk, s később, mikor hozánk fordult segítségért, hogy vedreit új erőt adó tiszta vízzel töltsük meg: csak alig-alig állunk munkába s kedvetlenül hordozzuk terheinket, mert a bortól megmámorosodott ajkaknak és szíveknek nem ízlik már a tiszta víz; a felszínes álmok után nem tudjuk beleélni magunkat a leegyszerűsödött és forrásaihoz lemélyült életbe... Bizony, ezek a háborús évek kiráztak mindent az életből, ami nem tartozik komolyan és feltétlenül hozzá s mi, akik évek hosszú során inkább ezekhez tartoztunk, nem érzünk rokonszenvet a hazudt szépségeitől megfosztott élet iránt. Mindaz, amit a mai élet követel tőlünk, úgy vesszük, hogy túlsok és mégis hiábavaló: a harc, az egyszerűség, a tiszta áldozat, a mértéknélküli odaadás... Vendégek voltunk egyszer s ingyen nyújtotta mámorító borát... most sokat fizetünk s mégis csak vizet ad nekünk... Ugye, mennyire hasonlít az életünk ahhoz a régi menyegzőhöz, amelyen elfogyott a bor?!

De a kánai menyegző igazsága csak most következik. Mert eszünkbe juttatja, hogy van valaki, aki a vizet borrá változtatja, az előbbinél sokkalta jobb borra. Ez a valaki: Jézus, a jézusi hit és szeretet. A hit, mely azt sugja nekünk, hogy az Isteni vagyunk, s az Ő magasztos terveiben mozgunk és haladunk. S a szeretet, mely szívet ad a munkának, dal az odaadásnak, s felölel mindent, amivel beletartozunk az Isten országába. A jézusi hit és szeretet olyan vegyioldatot önt bele napjainkba, hogy földre görnyedt életünk attól újra felemelkedik s csak most jövőnk rá, mi is az élet igazi bora, mámor. Ha a Jézus szejével nézzük életünket: boldogan rájövünk, hogy a mélységeivel előpatakzó élet a medréért megtett minden ásonyomásért az örök élet italával fizet. Ez a kánai menyegző igazsága. S hogy ez az igazság életet nyerhessen, testet ölthessen életünkben: meg kell hívnunk Jézust, a hitet és a szeretetet az élet menyegzőjére.

Nem hiábavaló dolog, hogy az életünket menyegzőhöz hasonlítottuk, mert vannak, akik nem tudják és nem érzik, hogy az élet menyegző, melyen az emberi lét frigyét köt az örök élettel. De akik megérik, hogy az örök élet lovagja az isteni értékek ragyogásától ékesen menyegzőjét üli a földi léttel, azok bizonyára meghívják Jézust a menyegzőre s nem esnek kétségbe, ha elfogyatkozik az a bor, mely a pusztá anyag kábító párlata, hanem dolgoznak azért, hogy érdemesekké váljanak az örök élet italára...

Most, István király napja körül van valami, ami a kánai menyegző igazságát még jobban a miénk teszi. Mert mi magyarok ezúttal egy másik menyegzőnek is a résztvevői vagyunk; annak a menyegzőnek a részesei, amelyet népünk tart hazánk földjével. Ezer éve annak, hogy a Kelet távolából felbukkant turáni lovas beleszeretett a Dunatisztájába s István király, az ezerév hajnalán, megérezte a szent menyegző parancsát s meghívta Jézust, hogy ennek az örökre szóló frigykötésnek segítője és elmélyítője legyen a hit és a szeretet. A kánai menyegző igazságát mi is vigyük bele az Isten országa mintájára felépülő Nagymagyarország velünk és általunk a jobb jövő felé induló történetébe.

Nagy Ferenc.

BESZÉLGETER ANDRÁSSAL

En: Valami árut hozott a piacra, András, hogy ma újra itt van?

A.: Miféle árut hozhat egy bányász-ember, Tiszteletes úr, én a piacon csak veszek, minden 'szegény ember ezt teszi.

En: Jó hogy van hozzá pénze, ha nem volna nem vásárolna.

A.: Bizony kevés van, Tiszteletes úr, azaz, hogy van belőle elég, csak nem igen van szaporája. Van-e valami jó hír?

En: Mindig van jó hír, András, csak tudni kell meghallani azt.

A.: Nekem a társaim mindig azt vetik a szememre, hogy én mindig csak jó híreket viszek haza. Bosszantanak, hogy ez a természetem is azért van, mert unitárius vagyok!

En: Miért bosszankodik maga ezen. Lehet, hogy igazuk is van azoknak az embereknek. Az unitárius ember vallása, hitelveinek megfelelően hisz abban, hogy Isten jó világot teremtett. A lehető legjobbat. Hisz abban, hogy Isten tovább teremti azt s így a világ csak jobb lehet. Semmiképp sem indokolt azért rossz híreket mondani. Hagyja a rossz hírmondást azoknak, akik meg vannak győződve arról, hogy a világ is, az ember is rossz.

A.: Hát az ilyenek nem sokat remélhetnek a jövőtől. Emlékszem, úgy tanultuk a Kátéból „Istennek e földön legnemesebb teremtménye az értelemmel, a szabad-akaratú és lelkiismerettel felruházott ember”.

En: Látszik, hogy konfirmálás után is forgatta a Kátét... Nem jelenti ez azonban, hogy ez a „nemes teremtmény”, az ember időnként ne hibázná el a dolgot. Mivel van értelme értékelni tudja az egyes dolgokat értékelni pedig annyit tesz, mint válogatni, méregetni, az értelemmel a választás is együtt jár, egyik irányt, vagy egyik cselekedetet választja az ember, a másikat nem — szabadon választja.

A.: S ha nem választ jól az ember, akkor a lelkiismerete mondja meg?

En: Igen, András, a lelkiismerete, az a benső bíró, mely öröm vagy fájdalom érzésben nyilatkozik az ember kebelében, aszerint amint jól, vagy rosszul cselekedtünk.

A.: A lelkiismeret szava ilyenformán szinte a legfontosabb dolog a világon. Ez majdnem az Isten hangja.

En: Aki erre hallgat, mindig igazat tud meg s mindig őszinte tanácsot kap.

A.: En ezekután úgy látom, hogy az emberi lelkiismeret értékében mi unitáriusok bízunk a legjobban s vallásunk természet szerint mi kell törődjünk azzal leginkább, mert számunkra írásoknál, írott törvényeknél, szokásoknál fontosabb az, amit lelkiünkön át a mindig velünk levő Isten beszél...

En: Magából kész pap lesz, András, ha hosszasan beszélgetünk... De most elköszönök, mert utaznom kell. A Székelyföldre megyek...

A.: Jó utat, Tiszteletes úr. A viszontlátásra. — is —

A HOMORÓDFÜRDŐI UNITARIUS BÜCSÜT augusztus hó 20-án tartották. Lelkészi teendőket Lőrinczy János, az énekvezér Szabó László, Abásfalva belsőemberei végezték. Az istentisztelet után műsoros ünnepély volt.

EGYHÁZÉPÍTŐK

Dr. Pap Ádám kir. járásbíró az 1943. febr. 7-én megalakított dési szórványközpont lelkes gondnoka. Buzogány Kálmán elkész nagy buzgósággal látogatja, szervezi vagy kiterjedésű szórványait, de munkájának

csak akkor lehet állandó eredménye, ha ilyen világi „pap” áll a gyülekezet középpontjában, mint dr. Pap Ádám járásbíró, aki fáradságot nem kímélő odaadással gondozza dési és környékén lévő híveinket. Mint jellemző tényt följegyezzük, hogy a nyáron egyik vasárnap, a máshol elfoglalt Buzogány Kálmán helyett lelkészi szolgálatot teljesítő Benczédi Pál teol. tanárt felségével és egyik buzgó hívünkkel elkísérte az 5 km. távolságra fekvő Kozárvára, egyik egyszerű sorsban levő hívünk kis gyermekének megkeresztelésére. Az istentiszteletre a szedi s mindent megtesz az unitáriusok összetartására. A városban tisztelet és szeretet veszi körül s ezzel is híveket mindenkor gondosan összeelőnyére van az unitárius ügynek.

Dr. Pap Ádám különben az anyatejjel szívta magába az egyház és a magyar ügy szeretetét. Kobátfalván született. Édesapja testvére Pap Mózes keresztesi gimn. igazgatónak. Középiskoláit Székelykeresztúron végezte. Jógot végzett a Pázmány Péter tuda-

mány egyetemen. Kecskeméten Buzogány Lajossal együtt szervezték meg a ma is virágzó szórvány-gócpontot. Itten hittant is tanított teljesen díjmentesen. Pétervásáron a protestánsoknak volt megbízott gondnoka. 1941-ben kérelmére Désre helyezték át, ahol Ostor Győző közjóléti szövetkezeti igazgató közreműködésével megalakította a dési unitárius egyházközséget, melynek gondnokává is választották. Ilyen buzgó unitárius gond mellett épül a magyar unitárius jövőndő.

ÖZV. KÁDAR JÓZSEFNÉ boldogult férje, a kitűnő tudós, történetíró, nevelő és nagy unitárius emlékére dési egyházközségünk részére a „Vallásszabadság ki-hírdetése a tordai országgyűlésen” című értékes nagy képet ajándékozta. Kádár József polg. iskolai igazgató mint nevelő és történettudós Désen rendkívül nagy-értékű nemzeti munkát végzett. Megírta 7 hatalmas kötetben Szolnok-Doboka vármegye történetét, a megye neveléstörténetét, a dési ref. egyház történetét. Mint unitárius olyan munkát végzett, mint Orbán Balázs és Jakab Elek, akik soha semmi külső körülmény kényszere alatt sem hallgatták el unitárius meggyőződésüket. A dési unitárius növendékeknek életében ő volt a vallás tanárak, az általa rajongásig szeretett unitárius eszmének pedig igaz és minden oldalról megbecsült képviselője. Áldott legyen a pillanat emléke felelevenítésénél; Isten áldása legyen a jókedvű adakozón!

A SZÉKELYKERESZTÚRI KÖRI gyűlésen a volt tisztikart egy újabb szolgálati időre egyhangú lelkesedéssel választották meg. A gyűlés lefolyásáról részletesebb tudósításunk nem érkezett s így arról bővebbet mi nem tudunk. Köszöntjük az új bizalmat megérdemelt vezetőket.

A SZÉKELYKERESZTÚRI GIMNAZIUMUNK szép és eredményes munkájának legjobb bizonyítéka az a sok elismerés és kitüntetés, melyekben az utóbbi időkben részesül. Legújabbban az intézet két érdemes tanárát, illetve igazgatóját: Péter Lajos igazgatót és dr. Szolga Ferenc tb. igazgatót tüntették ki. Péter Lajos igazgatónak a tanügyi főtanácsos-igazgató, dr. Szolga Ferenc tanár-tb. igazgatónak tanügyi főtanácsosi címet adományozott a vallás- és közoktatásügyi minisztérium. E kitüntetés mindkettő részére egy hosszú élet áldozatos munkájának elismerése. Péter Lajos mindig a tettek embere volt, az erő, amely súlyos, nehéz években helyt állt s biztosította a gimnázium fennmaradását. Kemény akarata a mostani szűkös-ködkö háborús években is otthont, jövőndöt épít sok székely tanuló számára. Dr. Szolga Ferenc a lelkek, a jellemek építője volt egész életében, ki szigorúsága mellett is bölcs nevelésével, ki szigorúsága mellett val beleférközött tanítványainak lelkébe és örök útmutatóként vezette őket. E jól megérdemelt kitüntetéseknek őszintén örülünk és mindkettőjüknek szívből gratulálunk.

BALINT DOMOKOS, a kolozsvári gimnáziumunk számtantanára a tavasz folyamán hirtelen súlyos beteg lett. Közben úgylátszott, hogy teljesen felgyógyul s már az érettségi vizsgálatokon, gyengélkedő állapotban ugyan, de résztvev. Most szomorúan értesültünk, hogy állapota rosszabbodott és egyévi betegszabadságot kért, amit az egyházi főhatóság meg is adott. Kérjük Istent, adjon számára minél hamarabbi teljes felgyógyulást, hogy gimnáziumunk ismét visszanyerhesse ezt a sziklaszilárd hitű, önálló, egyenes gondolkodású tanárát.

A L A P Í T Ó L E V É L

A szülőföld és a vallás iránti hűség drága példája az a hagyaték, mely az Egyházi Képviselő Tanács legutóbbi gyűlése határozata értelmében mostmár jogerősen a bölöni egyházközségünk tulajdonába megy át. Néhai Tóth György kuriai bíró, egyházi szervezetünk és jogalkotásunk irodalmának nagy munkása szülei emlékére „Tóth György és neje Rab Anna alapítvány” címen k. b. 13 hold szántó, illetve erdő birtokot, továbbá egy szép belsőséget és a rajta levő épületeket hagyta az alábbi elgondolással:

„Az alapítvány célja annak jövedelméből Bölön és Nagyajta községek nagy elődeink által megszerzett jó hírnevének és értékének öregbítése, sokasítása. E célból a mindenkor jövedelem felhasználandó:

a) Elsősorban a bölöni születésű, unitárius vallású — testileg egészséges — ép szellemű — úgynevezett östehetségű — érdemes főiskolai tanulók jutalmazására és segéllyel támogatására. Több alkalmas jelentkező esetén elsőbbséget élveznek a szegényebb sorsúak s több gyermekes családok főiskolai tanulói.

b) Ha egymást követő két évben nem lenne Bölön községből a fenti feltételeknek megfelelő érdemes főiskolai tanuló, az esetben az alapítványi vagyonnak az évi jövedelmeiből alap létesítendő az alapítványi épületek karbantartására és közterheik fedezésére.

Elmondja az alapítólevél, hogy amennyiben később sem kerülne Bölönből alkalmas tanuló úgy egy nagyajtai főiskolai tanuló adandó oda az alapítvány jövedelme.

Legyen áldott az alapítványtevő emléke s buzdítson sokakat áldozatkészségre...

HADRAKELT SZÉKELYEK BIHARBAN

Mintegy 120-an aug. 13-án délelőtt Istentiszteleten voltak tornyos kis templomukban. Nemcsak ők, hanem 3 zászlós tisztjük is unitáriusok voltak: Kovács Péter fiátfalvi, Pálfi Sándor udvarhelyi énekvezértanítók és dr. Máthé László oklándi ügyvéd. Két előbbi ült az orgonánkhöz s volt oly öröme a most cséplési nagy munkában élő bihariaknak is, de a hadra kelt székelőknek is, aminőt falaink ritkán látnak. Templomozás után fényképeződtünk. Hadd legyen képekben is emléke annak, hogy a székelő unitáriusoknak nagy öröme volt ősi unitárius énekeket énekelni együtt itt: az Alföld peremén magyar unitáriusokkal, akik csak alig tíz éve saját kezeikkel építették templomukat.

Sajnos örömünk csak délutánig tartott, mert jött a parancs és éjjel előtt ment a székelő had északfelé. Imádságunk kísérvé őket s hozza vissza a Magyarok Istene minél előbb.

Több kedves jelenetből kettő ragadta meg figyelmünket. Az egyik az, hogy Gyerő Mihály szkv. (Ürmösről) Bibliát nem, de elővonta a csinos unitárius katonaimagönyvünket, amelyiknek címe: IMAHOZ! A másik pedig az volt, hogy a keresztelest a templomba végző paphoz hozzálép az egyik öles határvadász s ezt mondja: Engem is így keresztelt meg most 30 éve Vulkánban a tiszteletes úr, mert és Koronka Mihály vagyok, most gagyí Hangyás.

Az idő szalad, de az unitárius Magyarok szíve, egymáshoz való ragaszkodása megmarad. Ime az unitárius összetartás munkája Biharországban 1944-ben 375 évvel a nagyváradi disputa után, ahol a magyar vérű unitárius magyar király is misszionárius volt a magyar vallásnak.

HONVÉDNAP MEDESÉREN

Július 16-án Pálffy Albert helybeli lelkész „a te hited megtartott tégedet” alapján arról a törhetetlen magyar hitről beszélt, amely áldozatkészséggel párosulva, győzelemre hevíti a harcmeszkőn küzdő honvédet és a belső frontonbarázdákon verejtékező munkást. Vér és verejték! Mindketőnek hullania kell a magyar győzelemért.

A honvéd a harcmeszkőn, a munkás itthon hozza meg áldozatát. Küzdjünk, dolgozzunk és rendületlenül higgyünk a magyar igazság győzelmében.

Dr. Kiss Elek püspökhelyettes, főjegyző, világtörténelmibeállításban tárta fel a jelenlegi óriási világháború célját s abban a magyar nemzet kultúra, nemzetvédő áldozatos szerepét.

Báró József városfalvi lelkész Kölcsény száz esztendő magyar imádságáról: a Hymnusz-ról emlékezett meg.

Ez az imádság adott és ad erőt a megpróbáltatások nehéz idején, s bizzunk benne, hogy a Magyarok Istene meghallgatja lelkünk mélyéről fakadó imádságunkat, s a sok balszerencse, viszály és szenvedések után, hoz reánk boldog újesztendőt.

Pálffy Pál gimn. tanuló a Szózatot, egy leventeleány a Himnusz szavalt, mély átérzéssel és közvetlenséggel.

Az előadások között orgonakisérettel Gál Béla énekvezér neje énekelt három háborús dalt, nagy hozzáértéssel. Az ünnepély Himnusszal zárult be.

Ez az ünnepély az élő virágokkal feldíszített templomban megjelent szép gyülekezetre hiterősítő, áldozatokra buzdító, egyház- és nemzetépítő hatást gyakorolt. Hős katonáinkért, a győzelemért imádkoztunk, bízván, hogy a magyarok Istene meghallgatja magyar népe imádságát.

Jelen volt.

AZ UDVARHELYVIDEKI Dávid Ferenc Egyetemi körüli választmányának augusztus 7-én gyűlése volt Oklándon. Báró József elnök megnyitójában rámutatott arra a fontos munkakörre, ami a választmány kötelessége, amely a helyes célkitűzésben és a célhoz vezető utak megtalálásában áll.

A gyűlés foglalkozott a következőkkel:

1. A múlt évi körüli egyetemi munka számbavétele.

2. A jövő évi munkaprogram megbeszélése.

3. Évente legalább két körüli műsoros közgyűlés tartása különböző egyházközsegekben felváltva.

4. Örömmel állapította meg, hogy az U. Közlöny népszerűsége az elmúlt fél évben különösen népünk körében rendkívüli módon fokozódott. A Közlöny ezt az érdeklődést méltán megérdemli s ezért annak további felkarolását határozza. Ennek mintegy látható kifejezéseppen maga a körüli egyetemi is belép az U. K. alapító tagjainak sorába s 100 pengő alapító díjat fizet be a Közlöny pénztárába.

5. Ezzel szemben szomorúan állapítja meg, hogy még mindig akadnak úgy világi, mint egyházi vezető embereink, akik többszöri felszólítás dacára is több évre visszamenőleg hátralékokban vannak a lap előfizetési díjával. Ha ezek még egyszer felszólításra hátralékaikat nem fizetik ki, kéri a szerkesztőséget, hogy a

lapban tegye közzé az ilyenek nevét és címét.

6. Mindenekfelett fontosnak tartja, hogy a Közlöny minden szórványbeli hívünk kezébe eljusson összetartásunk és vallásos öntudatunk megőrzése céljából. Kéri az illetékeseket, hogy e cél érdekében minden áldozatot hozzanak meg.

7. Megállapította a jövő, szeptember 10-én Oklándon tartandó gyűlés műsorát, kijelölte annak szereplőit. E napon az ünnepélyvel kapcsolatban könyvnapot is tart, amelyen egyházunk minden hitbuzgalmi nyomtatványát, ének- és imakönyveit, lapjait könyvessátorban kívánja a közönség elé tárni terjesztés céljából, ezért e munkájához a főhatóság s az iratkeresztő pártfogó segítségét kéri.

MARKOS ANDRAST, MARKOS ALBERT TANÁR ÚR FIÁT, az E. K. Tanács a keresztiúri gimnáziumunkhoz helyettes tanári minőségben alkalmazta. A tehetséges rajztanárnak gimnáziumunknál való alkalmazása mindannyiunkat boldog örömmel tölt el s eddigi szép munkálkodása a legnagyobb reményekre jogosít. Adjon Isten neki erőt és egészséget, hogy a pályája kezdetén hozzáfűzött szép reményeket, egyházunk és népünk boldogítására, valóra tudja váltani.

A MAROSI UNITARIUS EGYHAZKÖR aug. 21-én tartotta évi közgyűlését Marosvásárhelyen. A jövő számunkban beszámolunk a gyűlésen történekről.

A KOLOZSVÁRI GIMNAZIUMUNKNÁL MEGÜRESEDETT VALLASTANÁRI TANSZÉKRE három okleveles lelkész, vallástanárt adta be pályázatát. A gimnázium igazgatósága szótöbbséggel Izsák Vilmos kolozsvári tehetséges s. lelkészt hozta javaslatba az egyházi főhatóságnak. Az E. K. Tanács a javaslatot elfogadta és Izsák Vilmost helyettes tanári minőségben alkalmazta; az egyházi főtanácsához azonban, amely a tanári tanszékeket végső fokon betölti, a másik két pályázó: Nagy Ferenc irisztelvi és Sebe Ferenc kadácsi lelkészek pályázatát is felterjeszti s így a tanszék végleges betöltése a legközelebbi főtanácsra marad.

A DAVID FERENC EGYLET székelőkeresztúrkörüli fiókegylete aug. 20-án tartotta évi rendes közgyűlését, mellyel kapcsolatban műsoros ünnepélyt is rendezett. Az ünnepélyt megelőző istentiszteleten Gellérd Imre segédlelkész mondott egyházi beszédet. Dr. Szolga Ferenc elnöki megnyitóját után élvezetes énekszámok és szavaltatok következtek. Dr. Abrudbányai János teol. dékán, lapunk szerkesztője, ezen az ünnepélyen előadást tartott. Még visszatérünk a lapzártakor tartó unitárius ünnepségre.

A TEOLÓGIAI ÉRTESÍTŐRŐL és a székelőkeresztúri gimnázium értesítőjéről helyszűke miatt a mostani számban írni nem tudtunk. A következő számban mindkettőt ismertetni fogjuk.

AZ ALMÁSI LEÁNYTÁBOR

Leányaink az aratóban.

A tábor tagjai belső emberek sírját ápolják.

Egészséges a friss széna illat.

Leányaink szentpéteri gyülekezetünk tagjaival.

A kolozsvári unitárius középiskolás leányok munkaközössége 1942-ben azzal a célkitűzéssel alakult meg, hogy egyesítse a különböző jellegű középiskolákban, közép- és szakiskolákban tanuló unitárius leányokat, magyar unitárius öntudatukat nevelje s előkészítse őket az Isten akaratán alapuló cselekvő életre: Istennel a magyar népert. E célkitűzés szolgálatába állította az évenként, egyházközségeinkben szervezendő munkatábort. Az elmúlt esztendőben árkosi egyházközségünkben szervezte meg az első munkatábort. A jelen évben minden háborús nehézség és akadály ellenére is megszervezte második munkatáborát Homoródalmás községben, július hó 11–augusztus hó 4. napjaiban. A munkatábor: Darkó Klára, Magyaródy Mária keresk. isk. tanárnők, Sándor Katalin áll. isk. tanítónő és Erdő János vallásnár vezették.

A munkatábor helye az elemi iskola épülete volt. Itt rendeztek be maguknak konyhát, hálót és ebédlőt; innen indultak vidám énekszóval munkába minden reggel. Napi munkarendjük: korai felkelés, istentisztelet, reggeli, munka, ebéd, utána rövid pihenő, majd este 7-ig újbol munka. Vacsora után Simén Domokos, az egyházközség lelkészének és Imre Lajos vallásnár tanító lelkésznek előadásait hallgatták Homoródalmás multjáról, népének küzdelmes életéről s az egyházközség fontos szerepéről. Előadások után kialakuló beszélgetések sok érdekes tapasztalatot, élményt, tervet és szükséges tennivalókat vetettek fel, melyeknek építő hatása nem maradhat el. E beszélgetések során határozta el a Munkatábor Imre Lajos vallásnár tanító lelkész indítványának támogatását, ifjúsági jelvény tárgyában. Hasonlóképpen foglalt állást egy tanuló, szegénysorsú, homoródalmási unitárius leánynak óvónőképzői taníttatásának anyagi segítése mellett.

A falu népével való lelki kapcsolat kimélyítésére, a segítő munka mellett, több előadást rendeztek az Országzászló előtt és a közművelődési házban. Népdalok, népi táncok, szavaltatok, előadások, balladák stb. ... által kapcsolták egybe a falu népét a munkatábor tagjaival.

Július 30-án a munkatábor tisztelgő látogatást tett Homoródkaracsonyfalván Bálint Odön esperes úrnál. Onnan Homoródszentpéterre látogatott, ahol Pap Ferenc lelkész, Adám Dániel tanító, a nőszövetség és ifjúság vezetősége olyan szeretettel fogadta, hogy a homoródszentpéteri tartózkodás minden munkatáborosnak egyik legkedvesebb emléke marad. Résztettek az istentiszteleten, majd délután a közművelődési házban rendeztek szép ünnepélyt. Visszatérőben még megtekintették a homoródszentpáli templomot. A tábort 3 heti időre tervezték. Ez az idő nagyon hamar eltelt. Készülni kellett haza, Kolozsvárra. Most érezte mindenki, hogy mennyire összekapcsolódott a falu népe a munkatábor tagjaival. Nehéz volt eljőnni; olyan sok munka volt még elvégezni való; olyan sok hadbavonult családja várta az önkéntes segítő kezét; annyira megszokták már a vidám, munkás, népünk jövőjében szilárdan bízó unitárius leányokat. Augusztus 3-án búcsúzott az Országzászló előtt, majd a közművelődési házban rendezett ünnepély keretében a munkatábor Homoródalmás népétől. Ez az ünnepély felejthetetlen emlék marad minden résztvevő életében. Az ünnepély lényegét és hangulatát Szabó Julia homoródalmási leány alábbi köszöntője fejezi ki:

Kedves Unitárius Leányok Munkatáborára,

Kedves leánytestvéreink! Amikor 3 héttel ezelőtt közénk jöttetek, még nem értettük, hogy mit is akartok itt tenni. Ma, 3 heti itteni munkátok után, amikor láttuk azt, hogy mekkora szeretettel kerestétek fel a háborús helyzetben magára maradt asszonyokat, milyen igyekezettel vettétek a kezetekbe a nektek szokatlan munkaszerszámokat és milyen serényen tudtatok dolgozni, hogy kéz legyetek az itthon hiányzó kéz helyett és milyen jóakarattal vettetek körül mindnyájunkat, tisztán látjuk, hogy közöttünk az igazi magyar unitárius testvér akartatok lenni s jóleső örömmel állapítjuk meg, hogy nemcsak a munkáttal segítettetek nekünk, hanem a jókedveteccel, a törhetetlen magyar bizalmatokkal és testvéri szeretetetekkel is.

Ünnepély után az egyházközség vezetősége vendégül látta a munkatábor tagjait. Augusztus 4-én befejeződött a munkatábor. Visszatekintve három heti munkájukra, csak annyit mondhatunk: a munkatábor tagjai bizonyosságot tettek, hogy az életben nincs megállás s a háborús idők minden nehézségei ellenére is, magyar unitárius hittel vállalták a részvételt az építő munkában az új magyar élet kialakításáért. Jó Isten segítse a kolozsvári unitárius középiskolás leányok munkaközösségét célkitűzéseinek megvalósításában!

VÁRJUK A NAPKELTÉT

Egy régi hajnalon, mikor a sötétség sűrű fátyolát még alig kezdte széttépni a hajnal derengése, apró gyerekégyamhoz lépet nagyapám s gyöngéden felébrsztett. Kelj fel, fiacskám, valami nagyon szépet fogok most mutatni neked, olyan valamit, amit csak a nagyon korán kelők láthatnak. Bár nagyon álmos voltam, a kíváncsiságom erősebb volt, mint az álom, s gyorsan kiugrottam ágyamból és sietve öltözni kezdtem. Nagyapó az ágyam szélén ülve nézte, mint öltözöm s mikor kész lettem, szó nélkül megfogta a kezem és elindultunk. A tiszta derült égen már halványodtak a csillagok. A Székelykő mint sötét árnyék meredt az égre s csak tetejét világította meg valami halvány derengés. Mi ketten nagyapámmal lassan ballagtunk végig a kihalt, csöndes utcákon, fel a Felső-utcán s aztán a bércre vezető úton. Némán mentünk felfelé a meredek, kanyargós úton. A falú már alattunk volt a völgyben, mikor megálltunk. Apró házai csak alig látszóttak a félhomályban és a ködben, mely úgy úszott a völgy fenekén, mint egy hosszú fátyol, melyet egy-egy alacsonyan repülő tündér von maga után. A hosszú ideig tartó csöndet végre is nagyapám törte meg. „Fiam, — szólott — most olyasmit fogsz látni, amit talán sehol máshol a nagyvilágban nem láthatsz, csak itt szülőfaludban. Egy félóra alatt látni fogod felkelni, lenyugodni és újra felkelni a Napot.“ Én nem szóltam semmit. Gyereklelkemet betöltötte a csodavárás izgalma.

A Feketekő mögött hirtelen lángolni kezdett az ég. A nap már mint óriás lángoló fáklya bukkant elő a hegy mögül. Sugarai ragyogással töltötték meg a völgyet. Ám ez a ragyogás csak pár percig tartott. Hirtelen újra sötétedni kezdett. Az imént még ragyogó napsütést újra a szürkület félhomálya váltotta fel. A nap eltűnt a Székelykő óriás csúcsa mögött. A madarak sem énekeltek már tovább. Az egész természet mintha csak ásított volna nagyot, hogy aztán tovább aludjon. Hosszú percek teltek el így némaságban, míg újra világosodni kezdett. A Székelykő csúcsa lángolni látszott. Mintha valami varázsló meggyújtotta volna a köveket. Már nem is bírta a szemem a vakító ragyogást, mikor fenséges pompájában a sziklaorom felett megjelent a másodszor felkelő nap. Az elhallgatott madárkák újra énekelni kezdték az öröm himnuszát s dalolásuk betöltötte az egész völgyet, hirdelve, hogy egy az Isten és minden teremtet lélek dicsérni tartozik őt.

Még sokáig álltunk nagyapámmal némán nézve az ébredő falura, míg kezét a fejemre téve így szólt: Sohase feledkezz meg gyermekem arról, amit most láttál. A nap felkelt és újra elbujt, hogy még ragyogóbban, még tündöklőbben jelenjen meg az égen. Látnod ott lenn a sok apró házat? Minden házban egy új napkeltét várnak, mert tudják, hogy csak egy időre bujt el a nap és újra ki kell sütnie. De nagyapám, — vágtam szavába én — hisz már újra kisütött a nap. Nagyapám hosszan rám nézett. Egy más hajnalt, egy más napot várunk mi itt fiam, a magyar szabadság hajnalát, a ragyogó, dicső, szabad magyar napot, melyre itt felettünk árnyék borult.

Azóta sok napkeltét láttam s ahogy teltek az évek, úgy vártam én is mind jobban és jobban az új napkeltét. Egy augusztusi napon végre megjelent az égen az újra támadó Magyar Nap. A falú lakóit végtelen öröm szállta meg. Felnyíltak a tulipános ládák fedelei, s előkerültek a gyönyörű varrottasok, párták, fesingek, hogy díszben köszöntsék a Magyar feltámadás napját. De a ragyogás csalóka volt. A nap felkelt és ragyogott, a falú azonban árnyékba maradt.

Becsukódtak újra a ládafedelek, némely párta, fersing kis batyukba került és gazdájával együtt útra kelt, oda, ahol süt a nap. Engem is így indított útnak nagyapám. Menj gyermekem a napsütésre, mert megöli az árnyék a fiatal virágot, én maradok, mert az öreg fa már bírja a sötétséget. És én mentem és így jött velem az egész falú fiatalsága. Nem volt más batyumba, csak egy kevés ennivaló és egy torockói ruha és ilyen csomagot hozott magával a többi fiatal is. Nem maradtak a faluba csak az öregek. Évek teltek azóta a faluban nem volt, ki vasárnap díszes ruhában templomba menjen. A templom padjaiban nem ültek fiúk, leányok, csak nagyapók és nagyanyók kulcsolták imára reszkető kezüket.

Nincs seküvő és nincs keresztelő a faluban csak a lélekharang szólal meg néha jelezve egy-egy öreg ember halálát. Így apadnak a lakosok. Egyre több ház lesz üres, egyre több udvart lep el a vadfű, csalán, kóró. Nincs, ki a lehullott cserép helyét új cserepet tegyen. Az elhagyott, üres házak kitört ablakain befúj a hideg szél s az ajtók résein befútyulva gyászindulókat orgonál. Öreg, ősz magyar férfiak és asszonyok várják haza fiaikat, leányaikat, unokáikat s velük az új világ érkezését.

Mi fiatalok, akik eljöttünk, szétszóródtunk, minden tájra jutott egy-egy kis csoport, mely együtt hordozza a honvágy terhét. Néha-néha összegyűlünk, felveszük nagyanyáink által vart válassingünket, fejünkre tesszük a pártát, mint egy szent szimbolumát az otthonnak. Sokat jelent számunkra ez a ruha otthon is, de itt messze az otthontól mindent... Ezt a pártát viselte dédnagyanyám, nagyanyám, anyám, ezt viselem én is és ezt kell viselje az unokám is. Ez az a kapocs, mely dédanyámat odakötötte a Székelykő lábához és ez az a lánc, mely engem és a többieket is odaköt.

Igy élünk mi! Otthon szüleink, gyerekeik nélkül, itt mi, szülők nélkül s várjuk az egy igaz Istenbe vetett hittel az új magyar hajnalt, mikor hazatérhetünk.

Várjuk a második napkeltét a Székelykő alatt!

„Torockói“.

Valahol Oroszországban Dr. Iszlat József sírjánál bajtársai imádkoznak.

A HAZÁÉRT

EMLÉKEZÉS PETŐFI SÁNDORRA

Július 31-én 95 éve múlt annak, hogy a halhatatlan magyar költő a segesvári csatában a hazáért hősi halált halt. Azok közé tartozott, kik nemcsak másokat lelkesítenek, s kik a hazaszeretetről nemcsak himnuszokat írnak, de áldozatos szívvel cselekedni is tudnak, s ha kell halni is azért, ami a legdrágább. A mai nehéz időkben nemzeti kötelesség idézni emlékét a szabadság és honszerlem legnagyobb költőjének s élete fellobbanó lángjánál

a hősi helytállás és rendületlen szolgálat lelkét reményre és bizalomra ébreszteni.

Gyönyörű szép ünnepség volt ebből az alkalomból Kolton, hol Petőfi Sándor szerelmes feleségével, Juliával egy néhány örökszép napot töltött. A költői, kastély szép kertjében, azok alatt a fák alatt, melyeket Petőfi Sándor is látott, a falu népe és a környék magyarsága gyűlt össze s merített erőt a mai történelem feladataihoz.

EGY GONDOLAT

Egy gondolat bánt engemet:
Agyben, párnák közt halni meg!
Lassan hervadni el, mint virág,
A melyen titkos féreg foga rág;
Elfogyni lassan, mint a gyertyaszál,
Mely elhagyott, üres szobában áll.
Ne ily halált adj Istenem,
Ne ily halált adj én nékem!
Legyek fa, melyen villám fut keresztül,
Vagy melyet szélvész csavar ki tövestül;
Legyek kőszirt, mit a hegyről a völgybe
Eget-földet rázó mennydörgés dönt le...
Ha majd minden rabszolga-nép
Jármát megunva síkra lép,
Pirosló arccal és piros zászlókkal
És a zászlókon eme szent jelszóval:
„Világsszabadság!”
S ezt harsogják,

Dr. Abrudbányai János, lapunk szerkesztője, a költői kastély előtt emlékbeszédet mond Petőfi Sándorról.

BÁNT ENGEMET

Elharsogják kelettől nyugatig,
S a zsarnokság velök megütközik:
Ott essem el én,
A harc mezején,
Ott folyon az ifjúi vér ki szívemből,
S ha ajkam örömteli vég szava zendül,
Hadd nyelje el azt az acéli zörejt,
A trombita hangja, az ágyudörejt,
S holttestemen át
Fujó paripák
Száguldjanak a kivívt diadalra,
S ott hagyjanak engem összetiporva, —
Ott szedjék össze elszórt csontomat,
Ha jön majd a nagy temetési nap,
Hol ünnepélyes, lassú gyász-zenével
És játyolos zászlók kíséretével
A hőseket egy közös sírnak adják,
Kik érte haltak, szent világsszabadság!
PETŐFI SÁNDOR.

A mai háborús időkben sok szomorú hírt hoz számunkra is a posta. Ismét búcsúzunk egy fiatal, lelkes, unitárius hívüktől. Dr. Izslai József, marosvásárhelyi törvényszéki jegyzőtől, kit hazánk hősi védelmében szőlített magához az Úr. Szinte nem akarunk hinni a hírnek: lehetséges-e, hogy annyi akará, küzdés, nehézség után, mikor már boldogabb révbe került életének sokat hányatott hajója, lehetséges-e, hogy éppen akkor legyen egy buta

ellenséges golyó áldozata.

Mert mi, akik ismertük, tudjuk, hogy mennyit küzdött. Szegénysorsból indult, de tudta, hogy a szegénységet erős akarattal le lehet győzni. Örökös küzdelmében segítette barátságos jelleme, szelíd jószívúsága és Istenbe gyökerezett mély hite. Hagyatéka is, amit nála kaptak, egy unitárius imádságos könyv volt, melyből bizonyára sokszor merített enyhületet. Szeretettel emlékezik meg róla a sok vásárhelyi ismerős és jóbarát, a vásárhelyi „Székely Szó” is. Valahol a Kárpátok túlsó lábánál fekvő sírját szeretettel keresi fel gondolatban minden nap a leánytestvére és a fiútestvére, aki a minap indult arra a nehéz, de dicsőséges útra, melyen ő is járt. Mi is szeretettel gondolunk reá és hiszük, hogy áldozata nem lesz hiábavaló s az ő kihullott vére, mint annyi sok másé, nagy, piros initálé a megérdemelt, boldogabb magyar élethez. — rs. —

IMA A HARCMEZŐN

Mennyei jó Atyánk, kegyelmes Istenünk,
Forró imájával száll hozzád a lelkünk:
Halld meg érző szívünk minden dobbanását,
Fogadd el a lelkünk esdeklő fohását.

Tégedet keresünk a harcnak mezején,
Tégedet imádunk a csaták idején;
Hogyha fegyverzajban hazánkért csatázunk
Te vagy az oltalmunk, Te vagy erős várunk.

Aki Benned bízik, az nem csalatkozik,
Ha igaz érzéssel Hozzád imádkozik;
Drága, szent arcodat mutasd meg előttünk
Adj erőt, győzelmet, a rossz ellen nekünk.

Nálad nélkül gyengék, erőtlének leszünk,
A nehéz harcokban könnyen eleshetünk;
Ne engedj elesnünk, kérünk jó Istenünk
Segítsd győzelemre kicsiny, hős seregünk.

Ha benned van hitünk, kegyelmes Istenünk,
E világon senki sem állhat ellenünk;
Mi erősek leszünk, ha Te vagy melénk,
Benned bízó hittel győzedelmet nyerünk.

Hogyha ellenünk tör egész világ karja,
S körülöttünk száguld tenger s ég viharja;
Ha szárnyad alá vessz, mi mind megmaradunk,
Mert Te vagy Istenünk, várunk és oltalmunk.

Harcmező, 1944. július 21.

kénosi Sándor Miklós honvéd.

KIK ÉLNEK LEGTÖVÁBB?

A „Magyar Statisztikai Szemle“ egyik legutóbbi számában Mazolovszky Sándor dr. igen érdekes dolgozatban fejtegeti, hogy az átlagos emberi korhatár fokozatosan emelkedik. Megállapítja, hogy az emberi élettartam elérhető végső határa nincs pontosan megállapítva. Az 1941. évi népszámlálás adatai szerint hazánkban már 120 éves embert is találtak, ami eddig ismeretlen volt a statisztikákban. Az író szerint a műveltség színvonal emelkedése lényeges kihatással van a hosszú életlehetőségre. Amint írja: „a köztudomáslag műveltség tekintetében prominens (első) helyzetben álló unitáriusok között aránylag lényegesen több az aggkorú, mint a többi felekezetek között. Az unitáriusok ugyanis a aggkoruk között még egyszer akkora arányban találhatók, mint az ország egész népességében elfoglalt arányszámuk. Az evangélikusok és reformátusok is többen, viszont római katolikusok, görögkatolikusok és görögkeletiek kevesebben vannak az aggkoruk között aránylagosan, mint az ország egész népességében. Tekintve, hogy az unitáriusok az ország népességében a műveltségi adatok terén az élén járnak, az evangélikusok és reformátusok a középső helyet foglalják el, míg a többi felekezetek a sor vége felé következnek, nyilvánvalóan kapcsolatnak kell fennállania a kulturális színvonal és a hosszú élet elérhetőségének lehetőségei között“.

Egy svéd tudós a hosszú életkor elérésének vizsgálatánál rájött arra, hogy az aggkoruk inkább a soványak és magasak közül kerülnek ki. Szerinte a múlt század eleje felé Svédországban az átlagos férfi testmagasság 165 cm. volt s ugyanekkor az átlagos életkor 47.8 esztendő, ma 175 az átlagos magasság s az életkor 72.2 esztendőre emelkedett.

Általános megállapítás, hogy a hosszú élet elérésének egyik igen számottevő tényezője a mértékletes, a természet követelményeinek megfelelő életmód, az életélvezetnek és munkának tulhajtottságától való tartózkodás, továbbá a növényi eledleknek a hústelekkel szemben való előnyben részesítése és a dohányzástól való tartózkodás kivált idősebb korban. A földön, az egész világon kereken 2500 olyan ember él ma, aki száz éven felüli. Jellemző, hogy ebből 1200 esik Bulgáriára, arra a kicsi országra, hol az emberek főleg mezőgazdasággal foglalkoznak s első sorban növényi ételekkel táplálkoznak. A világon a második helyen áll az aggkorukat illetően Brazília és Columbia, a harmadik helyen Svédország, a negyedik helyen pedig Dánia áll. *Hazánkban a legtöbb aggkorú ember Udvarhely megyében, a legkevesebb Máramaros megyében van.*

Arra a kérdésre, hogy mi az oka a halálnak, a tudományos kimutatások érdekes feleletet adnak. Egyik tudós szerint százezer halálesetből egy olyan halálozás van, melynél valószínű az aggkori végelgyengülés. A természetes halál, mely a szervezet végelgyengülése következtében áll be, tehát nagyon ritka. Aschoff freiburgi tanár negyszáz 65 évesnél idősebb hullán végzett boncolás alapján 18.5%-nál érlelmeszesedés, 7.5%-nál magas vérnyomás, 15.25%-nál az emésztőszervek rákja, 6.75%-nál prostata bántalom,

4.25%-nál tüdőbaj, 3.75%-nál epeköbántalom és 3.75%-nál tüdőgyulladás, 3.24%-nál női nemi szervek rákja, 2.5%-nál sérv volt a halál oka, a többenél kisebb számú adatokkal egyéb halálokok szerepeltek. Kiténik ebből az összeállításból, hogy az öregeknél az érlelmeszesedés vezet a halálok között, *természetes végelgyengüléses halál alig fordul elő, a halál közvetlen oka valamely betegség szokott lenni még akkor is, ha az élön nem figyelték meg.* Végé tehát annak az elterjedt balhiedelemnek és szokásnak, hogy ha valaki 70—80 éves, már ne is menjen orvoshoz. Minden életnél van remény, minden betegnél van segítség. Dr. Reök István: „A sebész találkozik az Istennel“ című munkájában azt írja: „A természettudományi kutatások évtizedes erőfeszítésének semmiféle olyan biológiai tény, vagy okot sem sikerült felfedeznie, ami akár az öregedés, akár a halál bekövetkezésének szükségességét bizonyítaná. Ellenkezőleg, a regeneráció, a sebgyógyulás tanulmányozása oda veze-

tett, hogy a határtalan, az örökös élet természetes“. Rapaics Rajmund szerint „a halhatatlanság az élet alapja, melyet a halál így vagy úgy korlátozhat, de mai biológiai ismereteink szerint kétségtelen, hogy minden élőlényben benne lakozik s uralkodni fog a halálon“. A. J. dr.

„DOLGOZNI és munkálni kell naponta szüntelen. Van becse, felette nagy becse a szónak is, nem tagadhatni, de a tett, százezreknek egy célra törekvő tette emelheti ki nemzetünket felette alacsony állásából. Szilárdan meg vagyok győződve arról, hogy országos bajok, szegénység, tudatlanság, általában minden anyagi hiány és szellemi fogyatékoság miatt nemcsak az szenved, aki a bajban már benne van, hanem előbb-utóbb belepusztul az is, aki maga gondatlanul élve nem segít kiirtani a bajok gyökereit.“ (Széchenyi.)

É R T E S Í T É S

A kolozsvári Unitárius Kollégium gimnáziumának igazgatósága közli az érdekeltekkel: A különbözeti- és javítóvizsgálatok f. év szeptember 1-én, a magánvizsgálatok szeptember 5-én d. e. 8 órakor kezdődnek. Az I.—VIII. o.-ba való beiratkozások szintén szeptember hó 1-én kezdődnek és tartanak szeptember 7-ig bezárólag. Helybeli tanulók személyesen, az I. gimn. o.-ba lépők szülőjük (gyámjuk) kíséretében iratkoznak be; távolabb lakó, vidéki, vagy vidéken tartózkodó bármely osztályba lépő tanulók személyes megjelenésétől eltekintünk és írásbeli jelentkezéssel is beiratkozhatnak, ha a régi tanulók indexüket, az új tanulók iskolai bizonyítványukat, állami anyakönyvi kivonatukat, származási okmányait, a 12 évnél idősebbek újravizsgálási bizonyítványukat a jelentkezési irattal egyidejűleg beküldik. A beiratkozáskor befizetendő, ill. a 957. sz. csekkszámára beküldendő díjak: beiratási és vegyes díjak 22 P., Horthy Miklós nevelési alapra: jeles- és jórendű tanulók 2.50 P., elégséges- és elégtelenrendű tanulók 5 P., ismétlő tanuló 50 P., javítóvizsgálatot tevő tanuló 25 P.; évi tandíj fele 70 P. Bentlakó tanulókra nézve a fentiekén kívül: évi lakásdíj fele 125 P., kaució 10 P., egy havi étkezési díj 90 P., évi terítékdíj 20 P. — Az iskolai év megnyitása szept. 17-én d. e. 11 órakor lesz, a tanítás szept. 18-án d. e. 1/2 órakor kezdődik. Bármilyen díjkezdmény iránti kérés hatósági vagyoni, vagy szegénységi bizonyítvánnyal ellátva a beiratkozás alkalmával adandó, vagy küldendő be. A légiveszély kockázataiért felelősséget senki sem vállalhat s ezért a szülők (gyámok) mérlegelésére bízunk, hogy gyermekeiket otthon tartják-e, és a tanári kar időnként való írásbeli és személyes utasításai alapján tanulásukról gondoskodnak, vagy behozzák-e az iskolába. Az otthon tanulók is az iskola rendes tanulóit, akik időnként (pld. 2—3 havonként) bejöhetnek pár napra az eltanult anyagot felmondani, írásbeliket írni, rajzokat készíteni, stb. Esetleg félévenként, vagy év végén díjtalan vizsgát is tehetnek. Tekintettel arra, hogy bentlakásunk üres helyeit egyik állami intézet bentlakó növendékeinek kell átengednünk, a bentlakásban csak olyan saját tanulóknak tartunk fenn helyet, aki szeptember 7-ig feltétlenül beiratkozik s kinyilatkoztatja, hogy szeptember 18-án, a tanítás megkezdésekor, internátusi helyét elfoglalja és az egész iskolai év folyamán bentlakó lesz. A kintlakó tanulókra nézve is köteles beiratkozási idő szeptember 1—7-ig bezáróan. — A Berdebizottsági tanulók, akik intézetünkben jártak, tanulmányaikat ezután is itt kötelesek folytatni. **Igazgatóság.**

Kedves Barátom!

Egy öregedő atyámfia levelet írt nekem. Olvasta a Közlönyünk mult számában azt a szomorú hírt, hogy Imre István közgazdász reverzalist adott. Neki rokona ez a fiatalember s nagyon érintette a dolgot. Rámutat levelében arra, hogy az „Imreh”-család a reformáció óta az egyháznak mindig hűséges és tántoríthatatlan híve volt; papokat, püspököket adott s ezért neki kimondhatatlanul fáj, hogy ennek a családnak egy sarja engedte megvásárolni meggyőződését. Említi, hogy írt a fiú apjának s megkérdezte tőle: „volt-e tudomásod előzőleg fiad szándékáról s ha igen: nem volt elég súlyú jó édesapai tekintélyed, hogy fiadat eltérítse elhatározásától?”... Hidd el barátom, hogy sok ilyen öntudatos atyámfia kellene ébresztgesse az olykor szunnyadó vallási tudatot. Milyen kár, hogy annakidején ez az 1909-ben megválasztott tanácsos kimaradt a főtanácsai tagok sorából. Te is ismered őt, hiszen az ősi háromszéki püspöki látogatásnak ő volt a hőse. Ha írsz neki, ne felejtss megemlíteni, hogy küldeni fogok címére jövőévi naptárt.

Csiki esperes úrnak — ha találsz — mondd meg, hogy a szerkesztő a köri jegyzőtől hallotta a hírt, hogy „majdnem minden szavazatot megkapott az esperesi választásnál. Ugy gondolta a szerkesztő is, hogy csak majdnem, mert valószínű, hogy ő nem szavazott magára s így nem lehetett teljesen egyhangú, mint azt az esperes úr helyreigazítást kérő levelében mondja. Azt viszont örömmel vesszük tudomásul, hogy a gyűlésen meg nem jelent lelkészek közül néhányan lekésték a vonatot s nem egyéb ok tartotta őket távol a gyűléstől.

A hír igaz, hogy Kovács Kálmán tanügyi főtanácsos atyámfia lemondott egyházi tisztségéről. Egyházi Képviselő Tanács azonban tekintettel arra, hogy lemondását nem indokolta meg, nem fogadta el s kérte, hogy továbbra is vállalja a lelkes és buzgó tevékenységet Egyháza érdekében, vagy mondja meg, mi az oka annak, hogy annyi esztendő után most ki akar maradni a munkából.

En nem hiszem, hogy a nyugtalan unitárius lélek erejének javában nyugalomba tudna menni.

Azt hiszem, rosszul vagy értesülve, mert a püspök úr az egész nyáron Kolozsváron tartózkodott s szabadságát nem vette ki. Rendesen és pontosan járt fel irodájába s elnökölt értekezleteken és gyűléseken.

Lapunk szerkesztését tényleg kifogásolták egyesek. Aggodalmaskodtak, hogy annak politikai íze van. A magunk részéről megvagyunk győződve, hogy ilyen történelmi körülmények között a magyar lélek alakulása idején unitárius szempontból is, magyar szempontból is jó iránya van a Közlönynek. Az csak természetes, hogy kívánni valók vannak — hogyne volnának —, de az igyekezet és a szándék tiszta. Az aggodalmaskodók inkább maguk politizálnak s ezért vannak észrevételeik, az ők politikumukért azonban sem a magyar nemzeti helytállás, sem az unitárius öntudatosítás gondolatát nem fogja feladni a szerkesztő.

— is —

A „Nagybánya és vidéke” írja:

Igazi magas színvonalú kulturális eseménye volt városunk életének. Az az egy és háromnegyed óra, melyben a termet zsufolásig megtöltötte közönségnek része volt, feledhetetlen élményt jelent mindnyájunk számára.

A Petrozsényi Munkás Dalkörének számai bizonyítják, hogy helyes vezetéssel, mily szép zenei életet lehet teremteni. KoromJózsef karmester és a Dalkör tagjai mind kétkezi munkások, akiknek e teljesítménye éppen ezért még jelentősebb.

Dr. Abrudbányai János unitárius teol. dékán előadása, igaz magyar vallástétel volt a helyes magyar életszemlélet és a magyar győzelem tudat mellett. A Küttel-lányok torockói ruhában bemutatott magyar tánca nagy tetszést aratott.

Pongrácz Mancika énekszámai, egy egyre jobban kiforrott művészettség értékes megnyilatkozásai voltak, aki előtt még szép jövő állhat.

Lőrinczy Géza nagybányai lelkész saját verseiből adott elő szép sikerrel. E versek is az ő sokoldalúságát bizonyították. Szücs Erzsike, az alig 15 éves táncművész nő táncszámait, szünni nem akaró taps jutalmazta.

Ujdonság volt Köntés Béla nagyváradi unitárius lelkésznek az „éneklo fűrészen” előadott énekszámai.

A torockói tánc kettős betanításában Magyar Irma táncnagynő, az ének- és zeneszámok kíséretében pedig Magyar Rózsika zongoratanagynő nyújtottak értékes művészi teljesítményt.

A Nagybányai Unitárius Szórványegyházközösség értékes munkát végzett e műsoros ünnepély megrendezésével. Az ilyesfajta ünnepségek méltók a mai háborús időkhez, mivel tanulságosan szórakoztatnak.

S. Gy.

NYUGTÁZÁS

Az Egylet pénztárába 1944. július 20—1944. augusztus 10.-ig az alábbi díjakat fizették be:

I. Alapító díjba: Biró Izsák Szentgerice 66.67, Fogyasztási Szöv. Vargyas 16.66, Úrmössy és Eördögh-cég Budapest 100 P., Dr. Kovács Lajos 20 P., Kun Mihály Kolozsvár 20 P., Bartók Riza Csekefalva 30 P., Máthé Mózes Oklánd 66.68, Kriza Kálmán Pétfürdő 50 P., Szabó József Kolozsvár 20 P.

II. Tagdíjba: Kádár Balázs Székely-szentmihály 1944-re, Özv. dr. Isakó Andorné Budapest 1944-re, Bedő Árpád Iszló 1944-re, Sallai Sándor, Rátz Sándor Hódmezővásárhely 1944-re, Özv. Pál Mátyásné Kolozsvár 1944-re, Dr. Gyarmathy László Budapest 1944-re, Patakfalvi Piroska Csikszereda 1944-re, Dr. Major Ferenc Sepsiszentgyörgy 1944-re, Szinte Frenc Sepsiszentgyörgy 1944-re, Téglás Dávid Sepsiszentgyörgy 1944-re.

III. Előfizetési díjba: Miklós Sándorné Retteg 1944-re, Kun Sándor Kolozs 1943—44-re, sepsiszentgyörgyi előfizetők; Adámosi Mihályné 1943—44-re, Albert Lőrincz 1944-re, Barabás József 1944-re, Barra Ida 1944-re, Bedő Sándor 1944. első félévre, Bodor Sándor 1944-re, Bölöni Imre 1944-re, Deák Ferencné 1944-re, Deák Róza 1944-re, Dernes Károly 1941—44-re, Dr. Gothárd Ferenc 1944-re, Göncz Mihály 1944-re, Hudák Erzsébet 1944-re Kis Akos 1944-re, Kis Károly 1944-re, vitéz Dr. Kovács Sándor, Köntés Ernő 1944-re, Köntés Mihály 1944-re, Köntés Sándor 1944-re, Mihály András 1944-re, Neda Ferencné 1944-re, vitéz Papp Sándor 1940—44-re, Dr. Szántó Vitusné 1944-re, Dr. Tana Gyula 1943—44-re, Tóth Józsefné 1944-re, Zoltán Sándor 1944-re, Veress László Kolozsvár, 1944-re, Matskássy Akos Kolozsvár 1944-re, Plugár Györgyné Kökök 1940—44-re, Pálffy József Marosvásárhely 1944-re.

Kolozsvár, 1944. aug. 10.

Rázmány Mór
pénztárnok.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

B. F.: Irásod későn érkezett, a jövő számban hozni tudjuk.

J. D.: Irását a jövő számban hozzuk.

Dávid Ferenc Egylet örökös alapító tagsági díja: 100 P. Évi rendes tagsági díja: 6 P. Előfizetés az Unitárius Közlönyre évi: 4 P. Felkérjük hátrálékos tagjainkat és előfizetőinket, hogy díjikat sürgősen rendezzék. A D. F. E. csekkszámja száma: 34-903. Minden pénz az egyleti pénztárnokhoz Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 9. szám alá küldendő.

Szerkesztő: Dr. Abrudbányai János.

A kiadásért dr. Bodor András felel.

Szerkesztőbizottsági tagok: Kövári Jakab, Lőrinczy Mihály, Molnár István és Úrmössy Gyula.

Unitárius Közlöny LIV. évi. 8. sz. 1944. aug. Kiadóhivatal: Unitárius Kollégium, Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 9 szám Minerva Rt. Kolozsvár. 6140. F. v.: Major József

HÁTRALÉKAIDAT SZÍVESKEDJ RENDEZNI!

Tek.

Dénes Mihály úrnak

Dénes
Rázmány Mór